

Вступ.

Ми живемо у час великих пошуків, час падіння старих і возвеличення нових ідеалів, час змін та сумнівів. Бачимо навколо себе повстання нових пророків, новітніх “експертів від життя”, кожен з яких пропонує свій набір рецептів осягнення щастя, пояснює в чому полягає сенс життя. І у багатьох людей виникає закономірне питання: існує в нашому житті який - небудь сенс?

Після падіння комуністичної політичної та суспільної системи ми опинились перед вибором, що робити далі. Прийшов час, коли треба починати будувати, а не руйнувати. Тепер же коли безповоротно відходять одні ідеали і ідеї, але ще не сформовані нові, у своєрідному світоглядному вакуумі людина опиняється перед загрозою нігілізму. У нігілістичній інтерпретації життя є лише здатністю до набуття досвіду і знань, серед яких на перший план висувається те, що минає. Він є джерелом поширеного погляду, що не потрібно брати на себе якихось тривалих зобов'язань, оскільки все є мінливе і тимчасове. Цей нігілізм набуває форми безпринципності та цинізму, що зводяться у незаперечний принцип життя та поведінки. Відомо, що саме моральні ідеали, хай якими вони б були, дозволяють людині дистанціюватися від вимог її інстинктивного життя, тобто здобути той життєво необхідний мінімум свободи, який би дозволив їй почувати себе людиною. Якщо в людини немає ідеалів, немає Ідей, вона втрачає мотиваційну основу своєї поведінки. Тоді, за словами Клайва Люїса, людина, відкинувши “я повинен” стосовно морального ідеалу, залишається з суб'єктивним “я хочу”. Іншими словами вона стає іграшкою своїх сліпих інстинктів, маріонеткою спонтанних рухів і реакцій її тілесності. Понад те, вона стає на маніпуляцію з боку чужої волі, яка здійснюється через друковані і телевізійні мас-медіа або через методи “батого та пряника” у різних соціальних ініціативах. Часом складається враження, що на поверхні життя з'явилися всі приспані чи пригнічені низькі інстинкти, що гроші стають новим ідолом і новим мірилом вартості людини та її життя.

Саме тому, виходячи з таких мотивацій, була звернена моя увага на шукання такої ідеї, яка є фундаментом і проходить через все історичне буття людства. Починаючи від “на початку” коли все було “дуже добре” і що остаточне значення і цінність цілого світу в кінцевому підсумку повинні вимірюватись виключно самим буттям осіб, їхнім якнайдосконалішим ставанням добрими (Шиллер). У відношенні до ідеї добра і визначаються вчинки людини.

Декілька слів треба сказати про В. Соловйова, на основі праці якого “Оправданіє добра” і буде побудована дана праця. Коротким епіграфом до життя цього філософа і публіциста можуть бути слова його учня С.М. Трубецького: “все життя було намаганням оправдати свою віру, оправдати добро в яке він вірив. Справі цієї віри він віддавався весь, не знаючи відпочинку... Але в цій праці він не впав духом, зберіг чисте серце – джерело радості у якому він сам бачив вияв і перевагу справжнього християнина”. Народившись у 1853 році, після закінчення гімназії, поступив на фізико - математичний факультет Московського університету. Після 3-го курсу він змінює рішення і переходить на історико – філологічний факультет цього університету. У 1873 році В. Соловйов один рік навчається у Московській духовній академії, де на нього великий вплив мало вчення професора Юркевича. Наступного року захищає магістерську працю “Кризи західної філософії”. Викладає філософію у Московському університеті. Багато подорожує –

Англія, Франція, Італія і Єгипет. У 1880 році – доктор філософії за дисертацією “Критика отвлечённых начал”. Читає лекції у Санкт-Петербурзькому університеті. За виступ проти смертної кари у 1881 році – заборона викладів. Повністю віддається праці. Багато пише. Редактор філософського відділу словника Бронгауза і Ефрона (130 розділів). Важка праця і слабе здоров'я – як наслідок, смерть в 1900 році.

Основним джерелом праці є “Оправдання добра”. Але хотілось би також розглянути це питання ширше. І тому було звернено увагу на біблійні, філософські і патристичні джерела, які дозволять більш ширше поглянути на ідею добра, різносторонніше подати її у різних аспектах.

Метою праці є не дати остаточне визначення Добра, його дефініцію, але показати добро як правду. Підняти саме питання про Добро як одну з основних ідей яка живе в свідомості людства. І яка, якщо людина буде ставити її перед собою, відкриє нові горизонти, можливості для себе. Пізнайте правду і правда визволить вас – говорить Христос (Ів. 8,32). У своїй суті прийняття правди й добра має спасенний зміст. Отже жити правдою і добром означає здійснювати відкритість для себе, незважаючи на умови в яких доводиться наповнювати себе цією відкритістю. Відкритість для себе, особливо у правді і добрі, не враховує ніяких обмежень та кордонів. Її завжди можна набратись і в наш час, але чи є ми здатні відчувати її потребу? Це питання особливо має хвилювати сьогодні наше суспільство, яке за довгий період своєї останньої історії забуло, що таке відкритість.

Саме з такою метою буде побудована праця. Біблійне поняття добра відкриває істину(правду). Добро належить Богові. Він є любов. З повноти Своєї любові Він дарує життя творінню. На “образ Божий” творить людину. Творить доброю. Також і цілий світ, який включає людину, є за словом Біблії “дуже добре”. Первородний гріх перетворив людину на істоту обмануту, істоту, яка загубила істину, стала на шлях смерті. Гріх (зло) не змішується з людиною, наче вода з вином, а проростає немов кукіль між пшеницею, і домішок гріху містить і воля, і інтелект, і психіка, і душа, одним словом – ціла людина. Історія Біблії це шлях до Бога, до Христа. Якщо зло входить у світ через людину, відкуплення приходить через Христа, Богочоловіка, який приніс людині і всьому творінню перемогу над злом. Дав можливість творити добро, яке закладене в ній, і володіти світом.

Історія філософії розкриває інший підхід до ідеї добра, відкриває іншу перспективу. Шлях шукання. Розірвавши стосунок з Богом людина будує свої теорії добра, покладаючись на свій розум. Вона відшукує її в природі, як це робили філософи природи, або в людині. Таке пізнання буде завжди обмеженим і частковим, не уникне релятивізму(різні культури та цивілізації будуть мати різну уяву про добро в залежності від того чи іншого рівня свого розвитку). Людина закрита в рамки сотвореного світу. Це призводить до де персоніфікації людської особи та не докінця вирішення проблеми творіння так і Бога. У своєму вченні Отці Церкви приймають твердження Біблії і термінологічно використовують філософську мову, щоб ясніше і зрозуміліше подати найважливіші правди як про людину і всесвіт, так і про Бога. Добро у вченні Святих Отців належить Богові. Людина, як “образ Божий”, має здатність завдяки благодаті і любові стати “подобою Божою” – обожнитись. “Світ у злі лежить”, але не є він злий, а лише очікує на одкровення синів людських. Щоб завдяки людині і разом з людиною пройти шлях від Альфи до Омеги – від початку, коли все “дуже добре” до стану, щоб Бог був у всьому – я є Альфа і Омега говорить Христос (). Жити на взір Христа – це добро людини,

а одночасно добро всесвіту.